

A Kecskés László Társaság szakmai beszámolója a 2015-ös évről

Társaságunk már 2014-ben megkezdte a felkészülést a benesi dekrétumok kihirdetésének 70. évfordulójára emlékező rendezvényre. Tavaly elkészült a „Madari za Dunaj!” címet viselő, középiskoláknak szóló, a korszakot feldolgozó tankönyvünk. Szintén tavaly szeptemberben meghirdettük „Emlékezz, Felvidék!” hívó-szóval az országos középiskolai történelmi vetélkedőt. Egyben megkerestük Bonyhád-Deáki települések vezetőit, hogy testvértelepülésként legyenek díszvendégei az április emléknapi programjának.

A felvidéki kitelepítettek és deportáltak országos parlamenti emléknapi rendezvényére a fővédnökségét dr. Kövér László, az országgyűlés elnöke, védnökségét Czunyiné dr. Bertalan Judit, köznevelésért felelős államtitkár, Potápi Árpád, nemzetpolitikáért felelős államtitkár és dr. Molnár Attila, városunk polgármestere vállalta. A rendezvény helyszíne a Monostori Erőd Klapka terme volt, s az ország sok, érintett településéről érkeztek vendégek.

A mintegy 350 fős hallgatóság előtt az Országgyűlés elnöke kifejtette, a kölcsönös megbékéléshez és bizalomhoz arra van szükség, hogy Szlovákia eltávolítsa jogrendjéből a kollektív bűnösség elvét, és elégtételt adjon a Beneš-dekrétumok nyomán elűdözött felvidéki magyaroknak. A felvidéki magyarság a szlovákiai zsidó és német közösségekhez hasonlóan várja, hogy a szlovák állam adjon számára erkölcsi elégtételt a kollektív büntetéssel sújtás és szülőföldről való száműzetés miatt. *„Kölcsönös lelki megbékélés nélkül tovább él, lappang a bizalmatlanság, amely mindenkit és minden jó szándékú együttműködést is gyengít és hátráltat, végső soron kudarcra fenyeget”* – tette hozzá Kövér László. A házelnök kifejtette, hogy magyar szempontból a bizalmat erősítené, ha a jelenlegi szlovák állam megkövetné a szülőföldjükről elűzött felvidéki magyarokat, jogrendjéből törölné a kollektív bűnösség elvét érvényben tartó rendelkezéseket, valamint viszonzossági alapon járna el a mostani állampolgársági ügyekben. *„Méltatlan vitát oldana fel Magyarország és Szlovákia között, ha a Szlovákiában élő magyarok ugyanolyan akadálymentesen rendelkezhetnének magyar állampolgársággal, mint ahogy a Magyarországon élő szlovákok rendelkeznek szlovák állampolgársággal”* – mondta a házelnök. Emlékeztetett arra, hogy Magyarország elsőként ismerte el a demokratikus Szlovákia államiságát, szuverenitását és területi sérthetlenségét, valamint az alaptörvény államalkotó tényezőként tekint az országban élő nemzeti közösségekre, biztosítva számukra a kulturális autonómiát. *„Mindezek alapján Magyarország jó lelkiismerettel szorgalmazza a Szlovákiával való bizalom megerősítését, a mai és a jövőbeli magyar és szlovák nemzedékek hasznára és érdekében”* – jelentette ki. A politikus felhívta a figyelmet arra, hogy kollektív bűnösségről szóló rendelkezések Csehország és Szlovákia európai uniós csatlakozásával az európai jogrend részévé váltak, ugyanakkor az emberi jogok rendszeréből hiányzik a szülőföldhöz és a nemzeti, kulturális önazonossághoz való jog.

- Komárom tisztelettel adózik azon családoknak, amelyek állampolgárságuktól, közösségüktől, vagyonuktól megfosztva, a szülőföldjüktől egy kézipoggyással elűzve kemény akarással otthont teremtettek maguknak – fogalmazott dr. Molnár Attila polgármester, majd hozzátette, az átélt és megélt sorsokon változtatni nem lehet, de emlékezni és emlékeztetni kötelességünk!

Az országos találkozóra ezúttal is meghívást kapott két vendégtelepülés, Deáki és Bonyhád mutatkozott be Komáromban. Deákit 1001-től jegyzik a krónikák, ez a település az egyik legrégebbi nyelvemlékünk, a Halotti beszéd otthona. Bonyhádon kelta kori leletek is találhatóak, itt békességben megfértek egymás mellett a magyarok, a rácok és a németek. A két település nagy tetszéssel fogadott kultúrműsorral készült.

Az emléknapon került sor az országos középiskolai vetélkedő döntőjére. Az első forduló meghirdetésekor nagy segítséget jelentett a Rákóczi Szövetség alapszervezeteinek szervező munkája, ennek köszönhető, hogy a versenykiírásra 10 határon túli iskola is jelentkezett. Az EMMI biztosította a vetélkedő díjainak anyagi fedezetét és a kiírás eljuttatást az anyaországi iskolákba.

- A versenykiírásra összesen 47 iskola jelentkezett, az országos döntőbe 10 csapat jutott be, köztük nyíregyháziak, budapestiek, és dunaszerdahelyiek. Tóth Bertalanné tanár, a vetélkedő levezetője, a Kecskés László Társaság tagja hozzátette, sajnos az a tapasztalat, hogy a fiatalok az iskolai történelemórán az időhiány miatt ezzel a témával már nem tudnak foglalkozni. A Társaság ezért is tartja fontosnak az országos vetélkedő meghirdetését. A megmérettetésen a diákoknak több feladatsoron keresztül kellett tudásukról számot adni. Az országos verseny díjait szintén a találkozón adták át. Idén az első az észak-komáromi Selye János Gimnázium lett. A második helyet a dunaszerdahelyiek, míg a harmadikat a budapestiek szerezték meg.

A vetélkedő fővédnöke, Czunyiné dr. Bertalan Judit köznevelésért felelős államtitkár elmondta, sokszor volt rá példa, hogy a történelemtankönyvek és a tanárok meghamisították a tényeket, elhallgatták az igazságot. Velük szemben azonban mindig ott állt a családi, a közösségi emlékezet. Az államtitkár véleménye szerint a mi kötelességünk, hogy a történelmi és a nemzeti emlékezetet közelítsük, kiküszöbölve ezzel az önidentitás elvesztésének veszélyét.

A verseny zsűrijének elnöke Vadkerty Katalin professzor asszony volt, aki a megmérettetés kapcsán párhuzamot vont 1947 és a jelen között.

- Mondhatjuk, hogy a kitelepítés, a lakosságcsere régen volt, azonban az akkor kapott sebek soha nem gyógyulnak. Az azt elszenvedők többsége már nincs köztünk, de az átélt borzalmakat átörökítették az utódaikba. Szlovákia magyarlakta vidékei olyanok, mint az ország keleti területei. Nincsenek fejlesztések, kevés pénz jut az oktatásra és a nevelésre - vélekedett Vadkerty Katalin.

A díjátadót követően került sor a koszorúzásra. A jelenlévők az erőd külső falán elhelyezett, Nagy János szobrászművész által készített dombormű előtt helyezték el a megemlékezés virágait.

A Kecskés László Társaság az utóbbi években emléktábla állítását kezdeményezte azokon a magyarországi és felvidéki településeken, ahonnan szerencsétlen sorsú honfitársaink származtak, illetve ahol tovább folytatták az életüket. A Felvidéken Martoson, Izsán, Hetényben és Bátorkeszin van már ilyen tábla a templomban. 2015-ben azért esett a választásunk Szőnyre, mert itt leltek új otthonra azok, akik az Alföldről vagy a keleti országrészből érkeztek, hogy közelebb lehessenek egykori szülőföldjükhöz. Célunk, hogy a fiatalok többet tudjanak meg nagyszüleik sorsáról. A szőnyi rendezvény fővédnöke Czunyiné dr. Bertalan Judit, a térség országgyűlési képviselője, köznevelésért felelős államtitkár volt, védnöke dr. Molnár Attila, Komárom polgármestere.

A szeptemberi rendezvényen teljesen megtelt a szőnyi Nagyboldogasszony templom. Milus Ferenc szőnyi plébános, Pados József komáromi főesperes, Nagy Attila szőnyi református lelkész, Máté

László komáromi református esperes és Bernát Holop Krisztina, a felvidéki Komáromszentpéter lelkésze ökumenikus szertartással emlékezett a történelmi korszak lelki megpróbáltatásaira. A történelmi egyházak képviselői megáldották a Nagyboldogasszony templomban elhelyezett táblát, majd Czunyiné dr. Bertalan Judit mondott beszédet, aki kiemelte, az emléktáblák mindig a múltból üzennek a jövőnek.

- Az itt élőket a 20. század első felében két sorscsapás érte. A trianoni békediktátum megkötését követően ugyan saját otthonukban maradhattak, mégis egy idegen ország lakosai lettek. A Benes-dekrétumok ezt a talpalatnyi földet is elvette a felvidéki magyaroktól, mindenüktől megfosztotta őket. Még igazságtalanabb, még kiszolgáltatottabb helyzetbe kerültek. Feladatunk, hogy a felnövekvő generáció a valós, az igaz, a hű történelmet ismerje meg - hangzottak az államtitkár szavai.

Az eseményen Csalava László emlékezett vissza a kitelepítésre, akinek a családja Komáromszentpéterről került a Baranya megyei Páriba. *- A komáromszentpéterieket nagyon rosszul érintette a kitelepítés, a síkvidékről kerültek a dimbes-dombos svábok lakta faluba. Nagyszüleimet mindez igen megviselte, nagyapám bele is zavarodott a történetekbe. Odahaza szép házuk volt, Páriban meg olyan rozoga épületet kaptak, hogy az oldalát ki kellett támasztani, hogy ne dőljön le a domboldalról. Magam voltam az első gyermek, aki a kitelepített családoknál Páriban megszületett. Aztán az első fecske elindult Szőny felé, a többiek meg követték. Itt leltünk új otthonra -* emlékezett vissza Csalava László.

Az ugyancsak szőnyi Möhlenkampfné Bordács Ilonka múltidéző költeményeiből Szőnyben élő, kitelepített családok gyermekei nyújtottak át csokorra valót. Lelkesítő volt Tolcsvay Béla Kossuth-díjas zeneszerző és dalművész magyarságlelket erősítő műsora.

Komárom a Felvidéki kitelepítettek emlékvárosa, mindez felelősséggel is jár. *- Az ilyen események üzenetet hordoznak. Üzenik, hogy ugyan a megtörténten már nem tudunk változtatni, de emlékezni, és emlékeztetni mégis kötelességünk, hiszen minden magyar felelős minden magyarért. Egy kedves barátom családját is kitelepítették, ők azért költöztek ezt követően Szőnybe, hogy közelebb lehessenek a szülőföldjükhöz. Édesanyja ugyanis, ha csak távolról is, de szeretne volna látni a Szent András templom tornyait –* nyilatkozta dr. Molnár Attila.

Az emléktábla avató ünnepség koszorúzással ért véget, ezt követően a résztvevőket szeretetvendégség várta a Művelődési Központban.

Nemes Andrásné
kuratórium elnöke